

Sida KONFLIKT, JULI 2009

Strategi för Sidas humanitära bistånd 2008–2010

Strategi för Sidas humanitära bistånd 2008-2010

Strategi för Sidas humanitära bistånd 2008-2010

Copyright: Sida and the author

Omslagsfoto: Livsmedelssäkerhetsprojekt i Liberia/Per Byman

Tryckt av: Edita 2009

Art.nr.: SIDA52416sv

Denna publikation kan laddas hem/beställas från www.sida.se/publikationer

Innehåll

1. Sammanfattning.....	5
2. Definitioner	7
3. Strategiska utgångspunkter	9
4. Mål, prioriteringar och inriktning	11
4.1 Övergripande mål med Sidas humanitära verksamhet	11
4.2 Vägledande principer för Sidas humanitära verksamhet.....	11
4.3 Den humanitära verksamhetens olika delmål.....	13
5. Organisation, genomförande och volym	18
6. Resultatuppföljning och utvärdering av måluppfyllelse	20

1. Sammanfattning

Målet för Sidas humanitära bistånd är att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet i omedelbar anslutning till katastrofsituationer. Regeringens politik för humanitärt bistånd, skr 2004/05:52, utgör det grundläggande styrdokumentet för denna strategi.

Sidas humanitära arbete skall styras av folkrätten, särskilt den internationella humanitära rätten (IHR¹) och tillhörande humanitära principer. Principerna om Gott Humanitärt Givarskap (GHD) skall vara vägledande för arbetet. Det betyder bl a att Sidas humanitära bistånd skall vara snabbt, förutsägbart, flexibelt, samt behovsbaserat.

Sida skall stödja FN:s centrala och unika roll i att leda och samordna humanitära insatser samt stödja den Internationella Rödakorskommitténs i dess unika roll. Sida skall bedriva ett effektivt humanitärt bistånd. Detta sker genom finansiering av humanitära insatser genom FN-organisationer, Rödakorsrörelsen, svenska och internationella enskilda organisationer samt relevanta myndigheter. Biståndet skall i möjligaste mån vara mätbart, kostnadseffektivt och skall följas upp regelbundet. Det humanitära biståndet skall främja utnyttjandet och stärkandet av lokal kapacitet där så är möjligt.

Sida skall främja respekten för IHR genom bl.a. riktat stöd till organisationer som verkar inom det humanitära området.

Sidas humanitära bistånd kan användas för att minska risk och människors utsatthet vid naturkatastrofer. Anslagshanteringen skall vara flexibel och Sida skall stödja övergången till återhämtning och långsiktigt utvecklingssamarbete.

Sida skall främja det internationella humanitära systemet

1 IHR är motsvarigheten till IHL som är den engelska förkortningen för International Humanitarian Law.

genom att bidra till forskning och metodutveckling. Sida skall dessutom stärka den svenska humanitära kompetensen genom kapacitetsutveckling.

Sida skall följa den internationella humanitära politikutvecklingen och bistå UD i arbetet med att driva densamma framåt. Samråd mellan UD och Sida på det humanitära området sker genom samrådsgruppen för humanitärt bistånd, HUMSAM.

2. Definitioner

Den samlade svenska humanitära biståndspolitiken vägleds av de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende². Avgörande för huruvida insatser skall genomföras är den nödlidande människans behov.

Sidas humanitära arbete skall enligt regeringen³ utgå ifrån Genèvekonventionerna från 1949, samt de tre tilläggsprotokollen från 1977 samt 2005 och andra uttryck för den internationella humanitära rätten, från flyktingrätten, de mänskliga rättigheterna, inklusive FN:s barnkonvention, rättsliga instrument med bäring på naturkatastrofer, och vedertagen internationell praxis på området.⁴

Med humanitet menas att mänskligt lidande bör avhjälpas varhelst det uppstår. Humanitärt stöd ges ofta under mycket svåra omständigheter och i otillgängliga områden. Särskilt i konfliktområden måste ofta humanitära organisationer förhandla med olika parter för att få tillträde till civila grupper i behov av hjälp. Det är därför viktigt att stödja de humanitära aktörernas arbete kring säkerhet och tillträde för att därmed underlätta att dessa får obehindrad access till icke-stridande. Neutralitet (att inte ta ställning i konflikten) är i dessa sammanhang en vägledande princip, och utgör ofta ett skydd mot attacker och kan ibland vara en förutsättning för att stridande parter ska acceptera hjälpsatser.

Ett effektivt humanitärt bistånd främjar långsiktiga och lokalt förankrade lösningar av de akuta behoven för de drabbade människorna. Stöd kan ges för att täcka både fysiska behov såsom mat

² Se regeringens skrivelse Skr 2004/05:52, s 8 för ett utförligare resonemang.

³ Se regeringens skrivelse Skr 2004/05:52.

⁴ För internflyktingar, som inte täcks av internationella konventioner, har FN sammanställt särskilda principer för arbete med internflyktingar "Guiding Principles on Internal Displacement" dessa riktlinjer innehåller bl.a. referenser till olika FN-konventioner som lyfter fram vikten av skydd för just internflyktingar.

och kläder, sociala behov såsom säkerhet och trygghet (t.ex. psykosocialt stöd), samt säkerställa nödlidandes rättigheter, inklusive till fysisk säkerhet och värdighet. Humanitärt bistånd kan även komma att användas för andra typer av insatser som t.ex. konflikthantering, samt visst förebyggande av och beredskap för katastrofer samt medverka i att skapa förutsättningar för återuppbyggnad och långsiktig utveckling.

Sverige har ställt sig bakom de 23 principerna för s.k. god humanitär givarpolitik (Principles and Practice of Good Humanitarian Donorship).⁵ Detta innebär att givare som Sida skall verka för behovsbaserad, flexibel och förutsägbar finansiering samt i möjligaste mån involvera drabbade i utformandet, genomförandet, uppföljning och utvärdering av insatser.⁶ Sphere-projektets minimikrav för hur humanitärt stöd bör bedrivas och de principer för humanitärt bistånd som utvecklats av Humanitarian Accountability Partnership – International (HAP-I) är exempel på hur ett mer rättighetsbaserat humanitärt bistånd har utvecklats under senare år och utgör också ett arbetsområde som Sverige stödjer.⁷

5 Antogs i Stockholm den 17 juni 2003 efter en process som initierats och drivits av bl a Sverige. I april 2006 bekräftades dessa principer av OECD/DAC. GHD-principerna ingår som en bilaga till Regeringens politik för humanitärt bistånd, Skr 2004/05:52. Mer information finns på www.good-humanitarian-donorship.org.

6 Som en del av detta arbete skall Sida bidra till de gemensamma humanitära fonder som inrättats i några större komplexa kriser (DR Kongo, Sudan) och som troligen kommer att replikeras på andra ställen i framtiden.

7 Sida är dessutom medlem i Active Learning Network for Accountability and Learning in Humanitarian Action (Alnap), ett nätverk för utvärdering och lärande inom humanitärt bistånd. Nätverk och organisationer som Alnap, Sphere och HAP-I verkar för att höja kvaliteten av humanitärt stöd och förbättra ansvarstagandet hos humanitära aktörer gentemot givare och mottagare. Initiativen kom till efter en mycket kritisk utvärdering av det humanitära stödet efter folkmordet i Rwanda 1994.

3. Strategiska utgångspunkter

Utgångspunkten för allt humanitärt bistånd är att varje stat har förstahandsansvaret att möta de humanitära behoven som uppstår inom det egna landets gränser.⁸ I de fall staten eller andra institutioner i det utsatta landet inte vill eller kan leva upp till detta ansvar skall utomstående organisationer och stater som är förmögna här till ta ett ansvar att lämna stöd till insatser för att möta dessa behov, i enlighet med den internationella humanitära rätten (IHR) och med etablerad praxis inom det internationella humanitära biståndet.⁹ Detta ansvar kallas ofta det humanitära imperativet. Arbetet med att främja skydd och bidra till att bistå civila och icke-stridande skall om möjligt ske med samtycke av den stat inom vars gränser behoven finns.

Det humanitära biståndet skiljer sig från det långsiktiga utvecklingssamarbetet framför allt på två sätt. För det första är dess grundsatser och utgångspunkter i stor utsträckning explicit förankrade i folkrätten. För det andra så har det humanitära biståndet inget uttalat fattigdomsmål. Uppgiften är att det humanitära biståndet skall verka för att i ett akut skede primärt rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet för de mest utsatta grupperna. I praktiken är dock de mest utsatta oftast också de fattigaste.

FN har en grundläggande och unik uppgift att leda och samordna internationella humanitära insatser. Detta framgår av generalförsamlingens resolution GA 46/182 från 1991. Det är därför viktigt att ge hög prioritet till att främja strategisk och operativ samordning mellan humanitära aktörer samt värna och understödja de multilaterala mekanismer, som ofta leds av framförallt FN.

⁸ Jämför GHD artikel 5.

⁹ Regeringens politik för humanitärt bistånd, Skr 2004/05:52, s 8

Den internationella Rödakors- och Rödhalmvårerörelsen intar en särskild ställning i det humanitära arbetet. Detta avser i synnerhet den Internationella Rödakorskommittén, genom den uppgift Genèvekonventionerna ger organisationen beträffande humanitärt bistånd och skydd samt rörande övervakning och främjande av den humanitära rätten.¹⁰

Enskilda organisationer har en väsentlig uppgift i genomförandet av humanitära insatser. Deras förankring i det civila samhället i de länder som drabbas av humanitära situationer ger dem en unik roll i att snabbt nå ut till de drabbade.

Uppbyggnaden och utvecklingen av EU:s humanitära biståndspolitik är en angelägen fråga för den svenska regeringen. Sida skall bistå UD i detta arbete. I detta arbete skall Sida särskilt verka för att stärka samordningen och överensstämmelsen mellan EU:s och FN:s humanitära arbete. Sida skall även stödja UD i det löpande samrådet mellan EU-kommissionen och unionens medlemsstater kring unionens gemensamma humanitära verksamhet.¹¹ Genomförandet av den gemensamma humanitära EU-politiken ("Europeiskt samförstånd om humanitärt bistånd")¹² kommer sannolikt att öka behovet av detta stöd.

10 Jämför GHD artikel 10.

11 Se GD-ECHO, Rådets förordning nr 1257/96.

12 Dokument 2008/C 25/01, svensk text på <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:025:0001:0012:SV:PDF>

4. Mål, prioriteringar och inriktning

4.1 Övergripande mål med Sidas humanitära verksamhet

Målet för Sidas arbete med humanitärt bistånd är i enlighet med vad som anförts i regeringens skrivelse Regeringens politik för humanitärt bistånd (skr 2004/05:52) att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet, till förmån för nödlidande människor som har utsatts för, eller står under hot att utsättas för, väpnade konflikter¹³, naturkatastrofer¹⁴ eller andra katastrofliknande förhållanden.¹⁵

4.2 Vägledande principer för Sidas humanitära verksamhet

Sida skall finansiera humanitärt bistånd som bedrivs av professionella aktörer. Dessa kan vara FN-organ, tillhöra Rödakorsrörelsen eller vara enskilda organisationer. Dessutom kan Sida på regeringens uppdrag finansiera humanitärt bistånd som genomförs av relevanta svenska myndigheter. För att erhålla humanitär finansiering från Sida skall organisationen ha skrivit under IASC:s uppförandekod.^{16 17}

13 Dessa kan förutom väpnade konflikter vara destruktiv ekonomisk politik, fördrivning, diskriminering etc. Konflikthanteringsfrågorna inom Sida styrs av en separat strategi och kommer inte att beröras närmare inom ramen för denna humanitära strategi.

14 EU:s definition på naturhändelser som kan leda till katastrofala följder är laviner, stormar och tornados, skogsbränder, jordbävningar, vulkanutbrott och skred, dammbrott, översvämningar och flodvågor, torka samt värmeböljor. En naturhändelse blir ingen 'katastrof' förrän till exempel en jordbävning eller orkan får så omfattande konsekvenser att det överstiger de drabbades förmåga att klara av de mänskliga, ekonomiska och miljömässiga påfrestringarna

15 Jämför med det övergripande målet för GHD, artikel 1 "The objectives of humanitarian action are to save lives, alleviate suffering and maintain human dignity during and in the aftermath of man-made crises and natural disasters, as well as to prevent and strengthen preparedness for the occurrence of such situations (GHD Objectives and definitions of humanitarian action, Stockholm 17 June 2003).

16 Uppförandekoden definierades 1994 av Rödakorsrörelsen och de mest framstående enskilda organisationerna. Den ägs av signatörorganisationerna och stöds av Standing Committee for Humanitarian Response, SCHR, inom ramen för IASC, Inter-Agency Standing Committee.

17 Jämför GHD-principernas artikel 10, 15.

Sida skall i möjligaste mån aktivt *motverka att skapa beroende eller underminera lokala marknader*. Där så är möjligt skall Sida stödja insatser som främjar livsmedelssäkerhet och lokala jordbruksinsatser. Måste stora mängder livsmedel eller andra varor köpas in, skall så långt möjligt sådana inköp göras lokalt. Samtidigt kan stora inköp på lokala marknader driva upp priserna och minska lokalbefolkningens tillgång till varor. Därför måste all storskalig upphandling föregås av en noggrann riskanalys. Sida skall undersöka möjligheten till alternativt stöd, exempelvis genom kontantbidrag där så är möjligt.¹⁸

Sidas humanitära bistånd skall så långt det är möjligt bedrivas så att det stödjer *övergången till återhämtning* och långsiktigt utvecklingssamarbete.¹⁹

Sidas humanitära bistånd skall i största möjliga mån *beakta miljö- och klimataspekter*. Vid beredningen av humanitära insatser skall Sida ta hänsyn till Sidas policy för att minska risk och människors utsatthet vid naturkatastrofer.

I många humanitära kriser runt om i världen arbetar militära och civila aktörer sida vid sida. Det är viktigt att finna former för hur civila och militära aktörer och resurser skall kunna koordinera sina aktiviteter med bibehållande av respekten för de humanitära principerna. En vägledande princip bör vara att verka för bästa möjliga samordning, förutsatt att denna samordning inte negativt påverkar uppfattningen av den humanitära verksamhetens neutralitet och oberoende. Ett ifrågasättande av humanitära aktörers neutralitet riskerar leda till begränsat tillträde till civila nödlidande, med följden att den akuta och livräddande verksamheten undermineras. Det kan även försämra humanitära aktörers egen säkerhet. Det svenska humanitära arbetet skall inom detta område utgå från accepterade internationella normer och överenskommelser, främst de s k MCDA Guidelines, Oslo Guidelines samt IASC:s referenspapper *Civil-Military Relationship in Complex Emergencies*.

I syfte att upprätthålla en klar åtskillnad mellan *humanitär* och *militär verksamhet* och därmed stärka förutsättningar för humanitära organisationer att vinna stridande parter och lokalbefolkningens förtroende skall Sida, vad avser humanitära kriser i områden där väpnad konflikt pågår, bereda beslut i enlighet med FN:s riktlinjer

¹⁸ Jämför GHD-principernas artikel 7, 9.

¹⁹ Jämför GHD-principernas artikel 9.

för nyttjande av militära tillgångar i humanitära insatser²⁰, också i de fall som inte avser FN:s specifika insatser²¹. Eventuella militära resurser skall nyttjas för indirekt stöd snarare än för genomförande av insatser, och insatsen måste, på ett övergripande plan, bibehålla sin civila karaktär och ledas av civila humanitära aktörer, särskilt om FN är närvarande. Militära resurser skall i en humanitär kris användas som en sista utväg när inga jämförbara civila resurser står till buds.²²

4.3 Den humanitära verksamhetens olika delmål

Det övergripande målet för Sidas humanitära arbete har under beaktande av de vägledande principerna under 4.2. brutits ned till delmål för att möjliggöra för regeringen och Sida att bedöma resultat och effekter av Sidas humanitära arbete på kort till medellång sikt. De 8 delmål som redovisas nedan bidrar till att uppfylla det övergripande strategimålet under punkt 4.1. Varje delmål innehåller en eller flera konkreta komponenter (totalt 14). Komponenterna har försetts med en kvantitativ indikator (se bilaga 1). Vid avrapportering skall indikatorerna kompletteras med en kvalitativ analys.

4.3.1 Delmål 1: *Främja principerna för gott humanitärt givarskap*

1. Sidas humanitära bistånd skall karaktäriseras av *snabbhet, förutsägbarhet och flexibilitet*. Målsättningen är att partnerorganisationer i ett tidigt skede på verksamhetsåret och/eller i samband med en pågående eller planerad insats under året skall kunna veta vilken finansiering de har att vänta från Sida. Ambitionen är att givarnas samlade bidrag skall medverka till att den totala finansieringen av ett humanitärt program blir balanserad och därmed på bästa sätt tillgodoser de humanitära behoven.²³ Sida ska därför prioritera aktiv givarsamordning, på huvudstadsnivå men framför allt i fält.

20 MCDA (Military and Civil Defence Assets) Guidelines, Guidelines on the use of military and civil defense assets to support United Nations humanitarian activities in complex emergencies, OCHA, 2003, <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docid=1004858>

21 Se också IASC:s referenspapper Civil-Military Relationship in Complex Emergencies, från 2004 <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docid=1001219>.

22 Jämför även GHD artikel 19 samt 20. Se även Guidelines on the use of military and civil defence assets in disaster relief (Osloriktlinjerna), <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docid=1005247>

23 Jämför GHD-principernas artikel 5.

2. Svenska och internationella organisationer som uppfyller Sidas grundkrav för bidrag till humanitär verksamhet skall kunna söka bidrag för humanitära insatser. Sida skall endast stödja organisationer som arbetar med hög kompetens och kvalitet och som följer vedertagna uppförandekoder. Organisationer som av Sida bedöms som särskilt lämpliga kan erhålla ett särskilt *oallokerat bidrag* som i enlighet med särskilda anvisningar och Sidas godkännande i varje enskilt fall kan användas för begränsade och snabba insatser vid plötsliga katastrofer.²⁴ Efter prövning av kapacitet och policy kan Sida bevilja humanitära samlingsavtal till beprövade samarbetspartners oaktat beloppsgräns efter samråd i HUMSAM. Sida kan även komma att pröva andra avtalsformer med humanitära aktörer i syfte att hitta mekanismer för att snabbt och effektivt kunna svara mot humanitära behov.

3. Sida skall uppmuntra och stödja *långsiktighet* i programtänkandet i organisationernas planering. Där så är befogat med hänsyn till sannolikt fortlevande humanitära behov och då återuppbygggnadsinsatser inte kan genomföras för de förespeglade målgrupperna²⁵, skall Sida kunna finansiera fleråriga humanitära insatser. Redan i inledningsskedet av en humanitär insats bör experter på återuppbyggnad och konfliktlösning kopplas in.

4.3.2. Delmål 2: *Främja ett behovsbaserat humanitärt bistånd*

4. Sida skall tillse att det humanitära stödet är behovsbaserat och utgår från väl grundande behovsanalyser. Speciell vikt skall läggas vid stöd till *”bortglömda kriser”*, som får förhållandevis lite stöd i relation till behoven.²⁶

4.3.3. Delmål 3: *Stärka den humanitära samordningen*

5. Sida skall särskilt stödja de *multilaterala mekanismer* som finns för samordning och genomförande av internationella humanitära biståndsinsatser, i syfte att förstärka effektiviteten i det samlade internationella gensvaret på humanitära kriser. Sida skall härvidlag finansiera humanitär verksamhet genom att svara på appeller från FN:s humanitära organisationer, internationella Rödakorskommittén samt Internationella Rödakors- och Rödahalvmånefederationen. Det senare skall ske i nära samverkan med SvenskaRöda korset.

²⁴ Jämför GXHD-principernas artikel 10.

²⁵ Jämför GHD-principernas artikel 9.

²⁶ Jämför ECHO:s statistik om bortglömda kriser (Forgotten Crises).

6. Den humanitära verksamheten skall sträva efter att i så hög utsträckning som möjligt möta hot mot liv, hälsa och mänsklig värdighet, med balans mellan olika slag av behov, utan vare sig överlappning eller vita fläckar. Därför skall Sida ge hög prioritet åt att söka främja *strategisk och operativ samordning* mellan de olika humanitära aktörerna, d v s nationella myndigheter, humanitära organisationer och givarländer, där var och en bidrar utifrån sin särskilda roller, mandat och förutsättningar. Samordning måste ske utan att avkall görs på den humanitära verksamhetens opartiska och oberoende natur.²⁷

4.3.4. Delmål 4: Främja lokal kapacitet

7. I syfte att stärka ett lands förutsättningar att möta humanitära behov inom sitt eget land är det av stor vikt att *stödja lokala strukturer* i form av lokala myndigheter och lokala humanitära organisationer. Där så är förenligt med de humanitära principerna om opartiskhet och neutralitet, och där så är skäligt med hänsyn till en insats angelägenhet, skall Sida därför prioritera finansiellt stöd till organisationer som har lokala samarbetsparter och som verkar för att landets tillgängliga lokala strukturer och resurser att hantera krissituationer används och stärks. De humanitära insatser Sida bekostar skall på så vis kunna ha en mer långsiktig verkan.²⁸

8. I sina beslut om bidrag till humanitära insatser skall Sida ta hänsyn till den ökade sårbarhet och andra särskilda förutsättningar kvinnor, barn, äldre, sjuka och funktionshindrade människor kan ha i en humanitär kris. *Extremt utsatta grupper* skall av Sida särskilt prioriteras utifrån principen om stöd till de mest utsatta i humanitära kriser. Samtidigt som det är av central betydelse att dessa målgrupper, så långt det är möjligt, själva är med att utforma och påverka det stöd man förväntas erhålla.²⁹

4.3.5. Delmål 5: Stödja länken mellan humanitära insatser och förebyggande

9. Internationella insatser för att *bygga beredskap för naturkatastrofer och minska risker och utsatthet* kräver samverkan mellan olika samhällssektorer, myndigheter och andra aktörer. För detta arbete finns en särskild strategi beslutad av regeringen för hur Sida skall arbeta med

²⁷ Jämför GHD-principernas artikel 2 samt 8.

²⁸ Jämför GHD-principernas artikel 8 samt 9.

²⁹ Jämför GHD-principernas artikel 6 samt 7.

dessa frågor. Huvudansvaret för detta arbete åvilar i enlighet med Sidas policy för att minska risk och människors utsatthet vid naturkatastrofer Sidas regionala anslagsposter, men en mindre del av det humanitära anslaget skall också kunna användas för att bygga upp internationell katastrofberedskap, framför allt inom den internationella Rödakors- och Rödhalmvännerörelsen, inom ramen för FN:s humanitära organ samt genom Statens räddningsverk. Likaså skall Sida fortsätta bidra till metodutvecklingen och samverkan till förmån för arbete för att minska riskerna för främst naturkatastrofer med omfattande humanitära konsekvenser.

4.3.6. Delmål 6: Minska gapet mellan humanitärt stöd och insatser för återuppbyggnad

10. Sida skall ha en beredskap att bekosta återuppbyggnad och andra insatser i *övergången mellan katastrofförhållanden och långsiktig utveckling*. Sådana insatser bekostas i första hand, och där så är möjligt, givet regeringens geografiska prioriteringar, genom utvecklingssamarbetet men skall, för att säkerställa flexibilitet, också delvis kunna belasta det humanitära anslaget.

4.3.7. Delmål 7: Stärka det humanitära systemet

11. Sida skall uppmuntra samt stödja *kvalificerad forskning och metodutveckling* inom det humanitära området. Sida ska även stödja nätverk och organisationer som arbetar med kvalitetssäkring av humanitära insatser samt forskningsinstitut som arbetar med tillämpad forskning. Sida skall kunna utnyttja en del av sitt humanitära anslag för kvalitetssäkring av den humanitära verksamheten, bland annat genom utvärderingar, seminarier etc.

12. Sida skall bidra till att stärka den svenska och internationella humanitära kapaciteten genom strategiska *sekonderingar* av kvalificerad svensk humanitär personal till viktiga internationella humanitära aktörer.

4.3.8. Delmål 8: Stärka de humanitära principerna

13. Sida skall, i enlighet med den för samtliga *Genèvekonventioner* gemensamma artikel 1, genomgående medverka i samt stödja insatser som verkar för att sprida kunskap och fördjupa insikter om civilas rättigheter och stridande och ockuperande parter ansvar och skyldigheter enligt den humanitära rätten³⁰. Sida skall ge stöd

³⁰ Enligt Genèvekonventionernas gemensamma artikel 1, förbinder sig alla stater att ansvara för samt respektera och främja respekten av den internationella humanitära rätten.

till relevanta organisationer, samt som myndighet själv delta i detta arbete.

14. Som en del av sitt *informationsansvar* skall Sida inför den svenska allmänheten redovisa och skapa förståelse för bevekelsegrunder och principer för det svenska stödet till internationell humanitär verksamhet.

Sida skall även fortsättningsvis medverka i att stärka den svenska humanitära resursbasen, främst enskilda organisationer, kring aktuella humanitära frågor av insats- eller policykaraktär.³¹

³¹ Jämför GHD-principernas artikel 21.

5. Organisation, genomförande och volym

Sida skall bedriva sitt humanitära bistånd genom finansiellt stöd till utomstående organisationer (dessa kan vara FN-organisationer, tillhöra Rödakorsrörelsen, vara enskilda organisationer eller relevanta myndigheter) för förberedande och genomförandet av humanitära insatser, samt genom upplysningsarbete och metodutveckling inom det humanitära arbetsområdet. För detta arbete skall Sida upprätthålla en ändamålsenlig intern organisation som möjliggör genomförandet av regeringens humanitära politik och som skapar förutsättningar för en god kontroll och uppföljning av de ansevärda biståndsvolymer som kanaliseras genom det humanitära biståndet.

Det planerade humanitära biståndet³² via Sida för den kommande strategiperioden 2008–2010 förväntas uppgå till cirka 6,5 miljarder svenska kronor. I enlighet med GHD principerna (artikel 11) skall Sida aktivt verka för att öka öppenheten och dialog i samband med beslut i syfte att undvika att bl.a. underfinansiering uppstår i det internationella genvägen mellan och inom humanitära kriser, dels att finansiering av insatser sker på andra grunder än de humanitära behoven.

Sida skall finansiera internationella humanitära insatser som genomförs av *Internationella Rödakorskommittén*. Detta stöd har under de senaste åren (sedan 2005) uppgått till strax under 20% av Sidas årliga humanitära budget och denna andel förutses inte förändras märkbart under strategiperioden. Storleken på stödet avgörs årsvis efter samråd med UD inom ramen för HUMSAM.

Sida skall finansiera internationella humanitära insatser som genomförs i samarbete med Svenska *Röda korset* och dess internationella samarbetspartner *Internationella Rödakors- och Röda-halvmånefederationen*. Detta stöd har under de senaste åren (sedan

³² Inklusive sk. transitionsbistånd och förebyggandeinsatser i den mån de kommer att finansieras över den humanitära anslagsposten.

2005) uppgått till strax under 10% av Sidas årliga humanitära budget och förutses inte förändras märkbart under strategiperioden. Omfattningen på stödet avgörs efter samråd med UD inom ramen för HUMSAM.

Sida skall finansiera internationella humanitära insatser som genomförs av *Statens räddningsverks internationella avdelning*. Detta gäller i första hand sådana insatser som efterfrågas av FN:s humanitära organ, men även andra insatser där Statens räddningsverk besitter en unik kompetens och där deras arbete efterfrågas internationellt. Stödet uppgick under 2007 till c:a 8% av den humanitära budgeten. Stödet kommer även framgent att baseras på bedömda humanitära behov, efterfrågan samt Statens räddningsverks komparativa fördelar, kompetens och kapacitet. Löpande samråd om Utrikesdepartementets och Sidas respektive stöd till Statens räddningsverks internationella avdelning sker inom ramen för HUMSAM.

Sida skall inom ramen för denna strategi kunna finansiera *akuta, omfattande och utdragna humanitära kriser* där insatsbehoven överstiger 50 miljoner svenska kronor. Detta gäller i första hand nödappeller som efterfrågas av FN:s humanitära organ samt Röda korset och stöd till givargemensamma humanitära fonder, men även andra insatser där en organisation besitter en unik kompetens och där deras arbete efterfrågas. Dessa insatser kan vara kortvariga eller fleråriga. Storleken på dessa insatser skall innan de beslutas av Sida föregås av samråd mellan UD och Sida inom ramen för HUMSAM.

Denna strategis mål och delmål skall uttryckas i en resultatmatris, med angivande av relevanta ”outputs”/effekter samt kvantitativa och, om möjligt, kvalitativa indikatorer för att möjliggöra resultatuppföljning.

6. Resultatuppföljning och utvärdering av måluppfyllelse

Utöver de angivna indikatorerna i resultatmatrisen skall Sida göra en kvalitativ samt en finansiell återslagrapportering om medelsanvändning och utbetalning per geografiskt område och samarbetspartner i enlighet med resultatbilagan.

Sida skall varje år inom ramen för den årliga återslagrapporteringen rapportera uppfyllelsen av delmålen ovan genom att tillämpa indikatorerna i resultatmatrisen. Vid avrapportering skall indikatorerna kompletteras med en kvalitativ analys, för att möjliggöra tolkning och bedömning av utfallet.

För den kontinuerliga resultatuppföljningen och dialog kring mål- och delmåluppfyllelse skall Sida och UD utbyta information på löpande basis inom ramen för HUMSAM.

Sida skall löpande följa upp och granska sina insatser samt årligen utvärdera utvalda delar av det humanitära stödet i form av effekt- och resultatutvärderingar samt i tillämpliga fall mer omfattande kapacitets- och systemrevisioner av verksamheter och samarbetspartners. Dessa årliga uppföljningar skall återslagrapporteras till Regeringskansliet i Sidas bilaga till årsredovisningen om biståndets resultat.³³

Sida skall även bedriva resultat- och uppföljningsarbete gentemot FN, Rödakors- och Rödahalvmånerörelsen samt enskilda organisationer, med hänsyn tagen till de olika organisationernas egna styr- och ledningssystem. I slutet av strategiperioden (2010) skall en mer djupgående resultatanalys för Sidas humanitära bistånd genomföras. Denna mer omfattande resultatanalys skall även omfatta en översyn av kanalerna för det svenska humanitära biståndet och kommer i sin helhet att ligga till grund för utformningen av en ny humanitär strategi.

³³ Jämför GHD-principernas artikel 21, 22 samt 23.

Sida arbetar på uppdrag av Sveriges riksdag och regering för att minska fattigdomen i världen. Det kräver samarbete och uthållighet. Genom utvecklingssamarbete stödjer Sverige länder i Afrika, Asien, Europa och Latinamerika. Varje land ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

Strategi för Sidas humanitära bistånd 2008-2010

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

Adress: 105 25 Stockholm
Besök: Valhallavägen 199
Telefon: 08-698 50 00. Fax: 08-20 88 64.
E-post: sida@sida.se www.sida.se

